

مروری سیستماتیک بر عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی

رضا مظهری
دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران
mazhari@yahoo.com

محسن محمدی خیاره^{*}
دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران
m.mohamadi@ut.ac.ir

امینه زیوری
دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران
azivari@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۳/۲۵

تاریخ اصلاحات: ۱۳۹۸/۰۹/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۲۸

چکیده

در ادبیات موجود کارآفرینی، رویکردهای مختلفی در خصوص تعیین عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه وجود دارد که دلیل آن را می‌توان در رشته‌های مختلف علوم مورد بررسی قرار داد. به‌عنوان یک مطالعه بین‌رشته‌ای، کارآفرینی متشکل از جنبه‌های پژوهش‌های اقتصادی، تاریخی، روان‌شناسی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است. همه‌ی این پژوهش‌ها از نقطه‌نظرها و جنبه‌های مختلفی بر کارآفرینی تمرکز می‌کنند. از آنجایی که کارآفرینی به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحریک و رشد اقتصادی شناخته شده است، شناسایی عوامل تعیین‌کننده فعالیت کارآفرینی امکان می‌دهد تا سیاست‌های مناسب برای افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی در یک اقتصاد طراحی شود. به دلیل گستردگی عوامل تأثیرگذار بر فعالیت‌های کارآفرینانه، پژوهش‌های متعددی از جنبه‌های مختلفی عوامل مؤثر بر آن را مورد مطالعه قرار داده‌اند. هدف این پژوهش بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی در سطح کلان است که با توجه به ادبیات موجود در این زمینه تأثیرگذاری بیشتری را نسبت به سایر عوامل دارد. در این پژوهش برای بررسی عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه از روش مرور نظام‌مند ادبیات استفاده شده است. در نهایت منابع گردآوری شده در دو دسته فاکتورهای سمت عرضه و سمت تقاضا دسته‌بندی گردید. نتایج نشان داد که عوامل مورد بررسی در طرف عرضه شامل توسعه اقتصادی، توسعه فناوریانه، جهانی‌شدن، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و توسعه مالی است و فاکتورهای طرف تقاضا شامل تحصیلات، رشد جمعیت، تراکم جمعیت، سطح درآمد، شکاف درآمدی، دسترسی به تأمین مالی، مالیات، قوانین انعطاف‌ناپذیر بازار کار، ساختار سیاسی، مهاجرت، نرخ بیکاری، ویژگی‌های نهادی و محیط اقتصاد کلان می‌باشد.

واژگان کلیدی

کارآفرینی؛ عوامل سمت عرضه؛ عوامل سمت تقاضا؛ توسعه اقتصادی؛ محیط اقتصاد کلان؛ تأمین مالی.

۱- مقدمه

مدت زمان طولانی است که نقش محوری کارآفرینی در توسعه اقتصادی و نقش کارآفرینان به‌عنوان عامل اصلی تغییر در اقتصاد بازار شناخته شده است. با توجه به این واقعیت که کارآفرینی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی رشد اقتصادی شناخته شده است، علاقه به کارآفرینی نه تنها در میان اقتصاددانان و سیاست‌گذاران دولتی، بلکه در میان جامعه دانشگاهی نیز بصورت گسترده‌ای افزایش یافته است. امروزه، کارآفرینی به‌عنوان عامل اصلی توسعه اقتصادی شناخته شده است. این امر اهمیت شناسایی عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه را برجسته می‌کند، زیرا به ما اجازه می‌دهد که سیاست‌های مناسب را برای تحریک رشد اقتصادی و رفاه جامعه طراحی کنیم. به همین دلیل مشخص‌بودن عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه در امر تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری هم برای دولت‌ها و هم برای کارآفرینان از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

کارآفرینی مفهومی چندبعدی و فراگیر است و طبق تعریف دیده‌بان جهانی کارآفرینی (GEM)^۱، کارآفرینی عبارت است از هرگونه تلاشی برای ایجاد کسب‌وکار جدید، از جمله خوداشتغالی، سازماندهی کسب‌وکار جدید یا توسعه کسب‌وکار موجود و ایجاد یک کسب‌وکار تثبیت‌شده توسط فرد، تیمی از افراد یا سازمان است. کارآفرینی نقش مهمی را در رشد اقتصادی، ایجاد شغل و نوآوری بازی می‌کند. علاوه بر این کارآفرینی می‌تواند در بهبود اشتغال، کاهش نابرابری اجتماعی و حل مسائل محیطی کمک شایانی داشته باشد. به دلیل نقش قابل توجه فعالیت‌های کارآفرینی در رشد و توسعه اقتصادی، توسعه فعالیت‌های کارآفرینی امروزه مورد توجه فراوانی قرار گرفته است. درحالی‌که بحث‌های گسترده‌ای در خصوص تعریف کارآفرینی وجود دارد، کارآفرینان معمولاً فرصت‌های جدید کسب‌وکار را کشف می‌کنند و فرایندهای سودآور را برای ارائه ایده‌های

1. Global Entrepreneurship Monitor

باتوجه به دیدگاه‌های مختلف، عوامل مؤثر بر کارآفرینی در ۴ گروه تقسیم‌بندی شده‌اند که عبارتند از: شاخص‌های عملکرد، شاخص‌های محیطی کسب‌وکار، شاخص‌های نگرش و شاخص‌های زمینه‌ای. شاخص‌های عملکرد با برآیند و ستانده فرایند کارآفرینی (مانند، تعداد کسب‌وکارها، رشد بین بنگاه‌های جدید و ایجاد اشتغال) در ارتباط هستند؛ درحالیکه، شاخص‌های محیط کسب‌وکار، عوامل متغیر تأثیرگذار بر موفقیت کارآفرین (مانند، دسترسی به تأمین مالی و قوانین و مقررات) را در نظر می‌گیرند. شاخص‌های نگرش، شامل ویژگی‌های خاص بنگاه‌ها و کارآفرینان (مانند، جنسیت و سن کارآفرین)؛ و عوامل زمینه‌ای شامل عوامل مرتبط با محیط نهادی و اقتصادی (مانند، تولید ناخالص داخلی و بیکاری) می‌باشند. در نتیجه کارآفرینی می‌تواند تحت تأثیر عوامل اقتصاد کلان، نهادی، جمعیت‌شناختی و اجتماعی قرار بگیرد [۸].

تحقیقات اولیه درخصوص عوامل مؤثر بر کارآفرینی بر ویژگی‌های فردی که با کارآفرینی همبستگی دارند، مانند بلندپروازی و نیاز به موفقیت تمرکز کرده‌اند. تحقیقات دیگر نیز اشاره می‌کنند که اگرچه افراد ممکن است ویژگی‌های کارآفرینی را داشته باشند، اما آنها بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های محیطی مانند اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، و محیط اجتماعی پشتیبان نمی‌توانند به کارآفرینی بپردازند [۹]. علاوه بر این، مقررات پیچیده، افراد را از شروع کسب و کار باز می‌دارد، این تأثیر برای افراد با سطح تحصیلات بالا قوی‌تر است [۱۰]. همچنین از دیدگاه برخی محققان تفاوت در سطح ملی کارآفرینی در زمان‌های مختلف را می‌توان بوسیله عوامل اقتصادی توضیح داد [۸] و [۱۱]. گذشته از این، تفاوت‌های پایدار در میان کشورها تحت تأثیر عوامل فرهنگی و نهادی هستند. بنابراین، ادبیات موجود نشان می‌دهد که تصمیم افراد برای درگیر شدن در فعالیت‌های کارآفرینانه به عملکرد و ویژگی‌های افراد و محیط پیرامونی بستگی دارد [۱۲].

از آنجایی که کارآفرینی به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحریک و رشد اقتصادی شناخته شده است، شناسایی عوامل تعیین‌کننده فعالیت کارآفرینی امکان می‌دهد تا سیاست‌های مناسب برای افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی در یک اقتصاد طراحی شود. نتایج حاصل از مطالعه حاضر برای تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های دولت در جهت حمایت از کارآفرینان و نیز برای کارآفرینان بدلیل آگاهی از تأثیرات این عوامل بر فعالیت‌های کارآفرینی بسیار حائز اهمیت هستند. همانطور که گفته شد، به دلیل مفهوم چندبعدی کارآفرینی پژوهش‌های متعددی از جنبه‌های مختلفی عوامل مؤثر بر آن را مورد مطالعه قرار داده‌اند. با توجه به تناقضات موجود در ادبیات مربوط به کارآفرینی و پدیده‌های اخیر مورد مطالعه در این زمینه، هدف از این پژوهش، انجام یک بررسی کتاب‌شناختی از ادبیات موجود برای درک بهتر مباحثی است که در سال‌های اخیر در زمینه عوامل مؤثر بر فعالیت کارآفرینی پدید آمده است. با توجه به هدف اصلی مطالعه، سؤال اصلی که وجود دارد این است که (۱) دلایل تفاوت در فعالیت‌های کارآفرینی کشورها

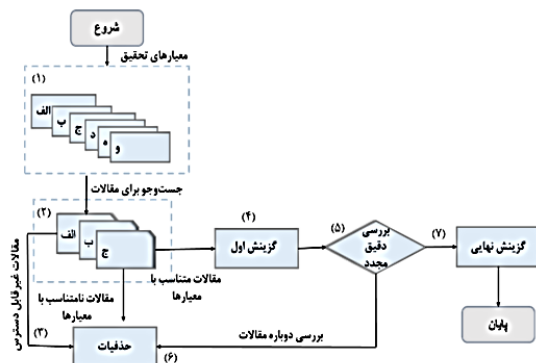
بهتر خود به بازار عرضه می‌کنند. بنابراین، موفقیت‌های کارآفرینی می‌تواند هم به‌نفع کارآفرین و هم به‌نفع کشور کارآفرین باشد. درک عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه برای کارآفرینان و حکومت‌های مشتاق که ارتقاء نوآوری را به‌عنوان وسیله‌ای برای ترویج رونق ملی می‌دانند، بسیار مهم است. رویکردهای مختلفی نسبت به کارآفرینی وجود دارد که دلیل آن را می‌توان در رشته‌های مختلف علوم مورد بررسی قرار داد. به‌عنوان یک مطالعه بین رشته‌ای، کارآفرینی متشکل از جنبه‌های پژوهش‌ها اقتصادی، تاریخی، روان‌شناسی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است. هم‌هی این پژوهش‌ها از نقطه‌نظرها و جنبه‌های مختلفی بر کارآفرینی تمرکز می‌کنند. برای مثال، پژوهش‌ها در زمینه روان‌شناسی بر عوامل فردی تمرکز می‌کند. به‌عبارت دیگر، آنها بر روی انگیزه‌ها و ویژگی‌های مشخصی که تعیین‌کننده ویژگی‌های روان‌شناختی افراد است تمرکز می‌کنند که منجر به این می‌شود که افراد طرز رفتار خاصی داشته باشند. در مقابل، نظریات جامعه‌شناسی بر سابقه اجتماعی کارآفرینان تمرکز می‌کند. پژوهش‌های اقتصادی در زمینه کارآفرینی علاقه‌مند به تصمیماتی در ارتباط با تخصیص منابع و عملکرد بنگاه‌ها، صنایع، و اقتصاد کشورها هستند.

علاوه بر این عوامل مؤثر بر کارآفرینی باتوجه به سطح تجزیه و تحلیل پژوهش‌ها نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ادبیات بین پژوهش‌ها خرد، میانه، و کلان در زمینه کارآفرینی تفاوت قائل می‌شوند. پژوهش‌ها عوامل تعیین‌کننده کارآفرینی در سطح خرد بر فرایند تصمیم‌گیری افراد و انگیزه آنها به خوداشتغالی تمرکز می‌کنند. بعنوان مثال، عوامل فردی مانند ویژگی‌های روان‌شناختی، تحصیلات رسمی و سایر مهارت‌ها، و همچنین دارایی‌های مالی، سابقه خانوادگی، و تجربه کار قبلی، جنبه‌هایی هستند که تصمیم افراد را برای خوداشتغالی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در بیان عوامل تعیین‌کننده در سطح میانه استدلال می‌شود که بخش‌های صنعت و عوامل ویژه بازار، مانند فرصت‌های سود و فرصت‌های ورود و خروج به بازار، از این عوامل هستند [۶]. برخلاف پژوهش‌ها در سطح خرد و میانه، پژوهش‌ها در سطح کلان [۷] بر دامنه‌ای از فاکتورهای محیطی مانند عوامل فناورانه، اقتصادی، و متغیرهای فرهنگی، همچنین مقررات دولتی تمرکز می‌کنند. همچنین، عوامل تعیین‌کننده کارآفرینی را می‌توان از دیدگاه عواملی که اصطلاحاً عوامل رانشی (بازار محصول) و کششی (بازار کار) نامیده می‌شوند، مورد مطالعه قرار داد. عوامل رانشی یا سمت عرضه کارآفرینی، بیانگر فرصت‌هایی برای ورود به فعالیت‌های کارآفرینی هستند و بوسیله عواملی مانند توسعه فناوری، تنوع در تقاضای مصرف‌کننده، ساختار صنعتی اقتصاد، مقررات دولتی و مراحل توسعه اقتصادی تحت تأثیر قرار می‌گیرند. عوامل کششی، یا سمت تقاضا کارآفرینی، بوسیله ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، سطوح درآمدی، میزان تحصیلات، میزان بیکاری، هنجارهای فرهنگی و محیط نهادی (مانند دسترسی به تأمین مالی، محدودیت‌ها و موانع اداری، و میزان مالیات) تعیین می‌شوند.

محصولات آینده و منابع اولیه) فرایندی را برای هماهنگ کردن حمل و نقل و فروش خوب برای کسب درآمد از آن ایجاد می‌کند [۱۵]. نظریه کرزنر شامل واسطه‌گری و سوداگری است و کارآفرینی یعنی ایجاد سازگاری و هماهنگی متقابل بیشتر در عملیات بازار است [۱۶]. در تفاوت بین نظریه شومپیتر و کرزنر می‌توان گفت که از دیدگاه شومپیتر، فرصت‌ها ایجاد می‌شوند طبق تعریف "ایجاد فرصت‌های کارآفرینانه ممکن است به‌عنوان فرصت‌های شومپیتری و درک فرصت‌های موجود به‌عنوان فرصت‌های کرزنری یا اتریشی شناخته شود" [۱۷]. به‌عبارت دیگر فرصت‌های شومپیتری خالق فرصت‌ها و فرصت‌های کرزنری کاشف فرصت‌ها است. کرزنر به جای تمرکز بر دولت تعادل، برای برقراری تعادل بر بازار کار تأکید می‌کند [۱۸]. در تلاش برای اتصال کارآفرین فردی به نتایج سطح کلان، محققان اشاره می‌کنند که: "کارآفرینی، توانایی و تمایل آشکار افراد به تنهایی و یا در داخل تیم‌ها، در داخل و خارج از سازمان‌های موجود، برای درک و ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی ... و معرفی ایده‌های آنها در بازار، با وجود عدم اطمینان و موانع دیگر، با تصمیم‌گیری در مورد مکان، شکل و استفاده از منابع و مؤسسات است" [۱۹]. براساس تعاریف پیشین، این تعریف را می‌توان به‌عنوان کامل‌ترین تعریف کارآفرینی در مفاهیم ابتدایی و در ادامه دانست.

۱۳- روش‌شناسی پژوهش:

در این پژوهش برای درک و مرور عوامل مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه از روش مرور نظام‌مند ادبیات استفاده شده است. در شکل ۱ شمایی از مراحل انجام تحقیق ارائه شده است.

شکل ۱- مراحل انجام تحقیق

شکل ۱ فرایند انجام یک مطالعه مروری را به روش نظام‌مند نشان می‌دهد. برای این منظور مراحل مختلفی در نظر گرفته شده است. مرحله (۱) برای تعیین اینکه کدام مقاله مرتبط با هدف مطالعه است یا از کدام مقاله باید صرف‌نظر کرد، از معیارهایی مختلفی به شرح زیر استفاده شده است. که عبارت‌اند از: (الف) تعریف کارآفرینی: مقالاتی که در آنها واژه کارآفرینی به‌عنوان "هرگونه تلاشی برای ایجاد کسب‌وکار جدید، از جمله خوداشتغالی، سازماندهی کسب‌وکار جدید یا توسعه کسب‌وکار موجود و ایجاد یک کسب و

کدامند؟ (۲) عوامل اقتصادی مهم تأثیرگذار بر فعالیت کارآفرینی کدامند؟ (۳) این عوامل چگونه فعالیت‌های را تحت تأثیر قرار می‌دهند؟ این مطالعه به شرح زیر سازماندهی شده است. پس از توصیف روش‌شناسی مورد استفاده، ۱۱۵ مقاله از پایگاه‌های مختلف داده‌های علمی و پژوهشی در دوره بین ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۹، مورد بررسی قرار گرفت. پس از آن، تجزیه و تحلیل توصیفی نتایج و تجزیه و تحلیل مروری ادبیات با استفاده از روش مرور نظام‌مند انجام می‌شود. در نهایت، نتیجه‌گیری، محدودیت‌ها و پیشنهادات برای پژوهش‌های آتی نیز اشاره شده است.

۱۴- تعریف کارآفرینی در نظریات اقتصادی

در ادبیات اقتصادی دیدگاه‌ها و نظریات مختلفی درخصوص کارآفرینی وجود دارد. طبق تعریف جوزف شومپیتر، کارآفرین فرآیند تخریب خلاق یا بی‌ثباتی را آغاز می‌کند و از این راه پیشرفت اقتصادی را امکان‌پذیر می‌سازد. کارآفرین به‌عنوان قسمتی از جریان پویا و اساسی سرمایه‌داری، بطور دائم تغییرات اساسی را در داخل بازار ایجاد می‌کند. کارآفرینان نه‌تنها محصولات یا سیستم‌های جدیدی را ایجاد می‌کنند بلکه؛ آنها می‌توانند تقاضاهای جدیدی را نیز ایجاد نمایند. برخلاف سیستم سرمایه‌داری که بر رقابت قیمتی تمرکز می‌کند، شومپیتر بر رقابت ایجاد شده بوسیله فناوری یا تجهیزات جدید تمرکز می‌کند [۱۲].

در حالی که شومپیتر معتقد است که کارآفرینان عدم تعادل را در اقتصاد ایجاد می‌کنند، مکتب شیکاگو یا نئوکلاسیک کارآفرین را به‌عنوان فردی تعریف می‌کند که بازار را به سمت تعادل هدایت می‌کند. در این مکتب بر این نکته تمرکز دارد که کارآفرین ریسک مربوط به عدم قطعیت را می‌پذیرد. به نظر نایت کارآفرین به‌عنوان یکی از عوامل بازار نوع محصول تولیدی را انتخاب می‌کند، و بدلیل اینکه او نمی‌تواند تقاضای مصرف‌کنندگان که به معنی موفقیت یک محصول است را بدرستی پیش‌بینی کند در معرض عدم قطعیت و ریسک قرار می‌گیرند [۱۳]. اگرچه در مفهوم دیدگاه نئوکلاسیک، کارآفرینان به‌عنوان رهبر، بازار را به تعادل می‌رسانند، مکتب اتریشی که با اصول اقتصاد کارل منگر آغاز می‌شود، کارآفرین را به‌عنوان کسی تعریف می‌کند که فرصت‌های سودآور را به رسمیت می‌شناسد و از منابع برای رفع ناکارآمدی یا عدم کارایی بازار استفاده می‌کند. این فرصت‌های سودآور معمولاً پس از شوک خارجی ایجاد می‌شوند. براساس ایده منگر، "کرزنر"، کارآفرین را به‌عنوان "فرد هوشیاری" تعریف می‌کند که فرصت‌های سودآور جدید را بوسیله اقدامات نوآورانه‌ای کشف می‌کنند [۱۴]. براساس گفته‌های کرزنر، فرصت‌های سودآور در صورتی بوجود می‌آیند که قیمت محصولات در بازارهای محصولات با قیمت مواد اولیه مطابقت نداشته باشد. عبارت دیگر بدلیل ارتباط ناقص بین بازارها، کالاها به قیمت‌های متفاوتی در دو بازار فروخته می‌شوند. آریتراز به دلیل اختلاف قیمت‌ها در مکان‌های مختلف بوجود می‌آید. کارآفرین به دلیل آگاهی از این اختلاف قیمت (عدم تطابق قیمت

۴- یافته‌های پژوهش:

۴-۱- تحلیل توصیفی یافته‌ها

جدول ۱ توزیع ۱۱۵ مقاله موردنظر را در طی سال‌های منتشر شده نشان می‌دهد. بالاترین میزان مقالات منتشر شده در سال ۲۰۱۷ (۱۱ مقاله)، در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۱۶ (۸ مقاله)، سال ۲۰۰۲ (۷ مقاله)، سال‌های ۲۰۱۴، ۲۰۱۵ و ۲۰۱۸ (۶ مقاله)، سال ۲۰۰۰، ۲۰۰۱ و ۲۰۰۸ (۴ مقاله) و در سال ۲۰۱۹ (۲ مقاله) منتشر شده است. در بین مقالات فارسی مورد مطالعه برای هر یک از سال‌های (۱۳۹۱-۱۳۸۹، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۸) تنها یک مقاله منتشر شده است. براین اساس می‌توان نتیجه گرفت که بعلت بالابودن تعداد مقالات منتشر شده در سال ۲۰۱۷، اهمیت موضوع مورد مطالعه در این سال بالا بوده است.

جدول ۱- فراوانی پژوهش‌ها از نظر سال انتشار

تعداد مقالات	سال	تعداد مقالات	سال	تعداد مقالات	سال	تعداد مقالات	سال
۱	۱۳۸۹	۲	۲۰۰۱	۴	۲۰۱۱	۲	۲۰۱۱
۱	۱۳۹۰	۱	۲۰۰۲	۷	۲۰۱۲	۲	۲۰۱۲
۱	۱۳۹۱	۱	۲۰۰۴	۳	۲۰۱۳	۵	۲۰۱۳
۱	۱۳۹۵	۲	۲۰۰۵	۳	۲۰۱۴	۶	۲۰۱۴
۱	۱۳۹۸	۲	۲۰۰۶	۸	۲۰۱۵	۶	۲۰۱۵
۱	۱۹۵۰	۱	۲۰۰۷	۵	۲۰۱۶	۸	۲۰۱۶
۱	۱۹۶۶	۱	۲۰۰۸	۴	۲۰۱۷	۱۱	۲۰۱۷
۱	۱۹۸۲	۲	۲۰۰۹	۲	۲۰۱۸	۶	۲۰۱۸
۲	۱۹۸۸	۴	۲۰۱۰	۵	۲۰۱۹	۲	۲۰۱۹

از نظر روش پژوهش همانطور که در جدول (۲) نشان داده شده است، از بین ۱۱۵ مقاله بررسی شده، ۷۷/۳۹ درصد آنها به روش پژوهش‌های آمیخته (ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی)، ۱۰/۴۳ آنها به صورت پژوهش‌های کمی (پژوهش‌های میدانی و پرسشنامه‌ای)، ۷/۸۲ درصد آنها (۹ مورد) به روش کیفی انجام گرفته است.

جدول ۲- فراوانی پژوهش‌های انجام‌شده از نظر روش پژوهش

روش پژوهش	فراوانی	درصد
آمیخته	۸۹	۷۷/۳۹
کمی	۱۲	۱۰/۴۳
کیفی	۹	۷/۸۲
سایر منابع	۵	۴/۳۴
جمع	۸۱	۱۰۰

در این مطالعه مروری نظام‌مند، عوامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه مورد بررسی قرار گرفته است. از این رو ۱۱۵ مقاله جمع‌آوری شده در ارتباط با هدف مطالعه را براساس مجلات منتشر شده در آنها تقسیم‌بندی کرده‌ایم تا بررسی کنیم که کدام مجلات بیشتر به این موضوعات پرداخته‌اند. در طی بررسی مشخص شد که بیش از ۴۵ عدد از مجلات هر کدام یک مقاله و ۱۰ مجله هر کدام دو مقاله منتشر شده دارند.

کار تثبیت‌شده توسط فرد، تیمی از افراد یا سازمان "تعریف شده بود، انتخاب شدند. (ب) دامنه کارآفرینی: مقالاتی که در آنها کارآفرین را به‌عنوان خوداشتغالی و مدیر/ مالک کسب و کار در نظر گرفته بودند. (ج) زبان: مقالات منتشر شده به زبان انگلیسی و فارسی در این مطالعه در نظر گرفته شدند (د) کیفیت: مقالات منتشر شده در مجله‌های معتبر دانشگاهی در این پژوهش مورد قبول واقع شده‌اند (ه) مقالات تجربی و مفهومی: این نوع تحقیقات به درک مناسب از این موضوع کمک می‌کنند. (و) چندوجهی بودن: کارآفرینی یک ماهیت چندوجهی است، زیرا فعالیت‌های کارآفرینانه یکی از موضوعاتی است که در شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرند.

بعد از تعیین معیارهای تحقیق، مرحله بعدی جستجوی مقالات است. مرحله (۲) شامل چند مرحله است: (الف) برای یافتن مستندات مرتبط، از مقالات نمایه‌شده در پایگاه‌های اطلاعاتی پروکویست، اس.آی.دی، مگیران، ایران‌داک، ایران‌مدکس، ساینتس‌دایرکت، اشپرینگر، گوگل اسکالر و اسکوپوس استفاده شد. (ب) برای یافتن مقالات مرتبط از کلیدواژه‌هایی با استفاده از کلمات کلیدی "entrepreneurship"، "entrepreneur"، "literature"، "Review on" "determinants of entrepreneurship"، "entrepreneurship" جستجو شد. در پایگاه جهاد دانشگاهی با استفاده از کلمات کلیدی کارآفرینی^۱، کسب و کارهای کوچک و متوسط^۲ و استارت‌آپ‌ها^۳ در بازه زمانی اول مرداد تا ۲۵ آذرماه ۱۳۹۸ جستجو شد (ج) مقالات غیرقابل دسترس الکترونیکی حذف شده‌اند. برای انتخاب مستندات مورد استفاده ابتدا عناوین یافت‌شده توسط موتور جستجو از نظر ارتباط موضوعی بررسی شدند. مطالب یافت‌شده به چهار گروه درگاه اینترنتی، کتاب، مقاله و گزارش تقسیم شدند. معیار درگاه‌های اینترنتی بعد از ارتباط موضوعی، داشتن پسوند دانشگاهی (ac) یا آموزشی (edu) بود. (۳) برخی از مقالات که در عنوان و چکیده درخصوص کارآفرینی صحبت شده بود انتخاب کرده و بقیه مقالات حذف شده‌اند. (۴) پس از بررسی این درگاه‌ها، درخصوص کتاب‌ها، معیار انتخاب، ارتباط موضوعی و در دسترس بودن بود. مقالات نیز پس از بررسی عنوان در مرحله بعد از نظر ارتباط چکیده با هدف مورد نظر ارزیابی شدند (۵) مجدداً هر مقاله مورد مطالعه قرار گرفت، تا اطمینان حاصل شود که مقاله با معیارهای تعیین‌شده مطابقت دارد. (۶) از میان ۱۸۷ پژوهش، پژوهش‌هایی که دارای همپوشانی و یا مقالات کنفرانسی بوده‌اند حذف گردید و نهایتاً ۸۱ مطالعه انتخاب گردید (۷) موارد منتخب به‌طور کامل مطالعه و مستندات خلاصه‌برداری و نهایتاً مطالب گردآوری شده در دو حیطه کلی "عوامل سمت تقاضا کارآفرینی" و "عوامل سمت عرضه کارآفرینی" تقسیم‌بندی شد. و در برخی موارد مطالب و توضیحات تکمیلی توسط نگارندگان صورت گرفت.

1. Entrepreneurship
2. Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs)
3. Start-up

ردیف	اسامی مجلات	تعداد مقاله	ردیف	اسامی مجلات	تعداد مقاله
۲۳	Industrial and corporate change	۲	۵۳	The American economic	۱
۲۴	International Entrepreneurship and Management Journal	۲	۵۴	The British Industrial Revolution	۱
۲۵	International Journal of Entrepreneurship Education	۱	۵۵	The Journal of Politics and Society	۱
۲۶	International Journal of Urban and Regional Research	۱	۵۶	The Quarterly Journal of Economics	۱
۲۷	Journal of Business Venturing Insights	۱	۵۷	The World Bank Economic Review	۱
۲۸	Journal of Business Venturing	۲	۵۸	World Development	۱
۲۹	Journal of Developmental Entrepreneurship	۱	۵۸	گزارشات و کتابها	۳۳
۳۰	Journal of economic Perspectives	۱			

در جداول ۴ و ۵ عوامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه در مقالات مورد مطالعه به دو دسته طرف تقاضا و عرضه تقسیم‌بندی شده است. با بررسی مقالات منتشر شده در ارتباط با عوامل اقتصادی طرف تقاضا از بین ۱۱۵ مقاله مورد مطالعه، مشخص شد که ۱۳ مقاله توسعه اقتصادی را به‌عنوان مهم‌ترین عامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینی مطرح کرده‌اند. و بدنبال آن ۷ مقاله برای توسعه فناوری، ۶ مقاله درخصوص سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، ۵ مقاله درخصوص توسعه مالی و در نهایت در ۴ مقاله جهانی شدن را به‌عنوان عوامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه بیان شده است.

جدول ۴- دسته‌بندی پژوهش‌ها برحسب عوامل سمت تقاضا

تعداد مقالات	زیرشاخص‌های طرف تقاضا
۱۳	توسعه اقتصادی
۶	سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۴	جهانی شدن
۷	توسعه فناوری
۵	توسعه مالی
۳۵	جمع

درخصوص بررسی عوامل اقتصادی طرف عرضه، ۱۰ مقاله درخصوص تحصیلات، برای هریک از عوامل بی‌ثباتی اقتصاد کلان و بیکاری ۶ مقاله وجود دارد. در ۵ مقاله ویژگی‌های نهادی از عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی عنوان شده است. برای هریک از عوامل مهاجرت، و قوانین انعطاف‌ناپذیر بازار کار ۴ مقاله وجود دارد. در مقالات موجود برای هریک از عوامل ساختار سیاسی، مالیات و تراکم جمعیت ۳ مقاله موجود می‌باشد. درخصوص بررسی هر یک از عوامل رشد جمعیت، بی‌ثباتی سطح درآمد، شکاف درآمدی و دسترسی به منابع مالی ۲ مقاله وجود دارد. براساس این تقسیم‌بندی بیشترین تعداد مقالات به ترتیب برای تحصیلات، بی‌ثباتی اقتصاد کلان، و نرخ بیکاری مربوط بوده است.

و مجله Small business economics با انتشار ۱۳ مقاله بیشترین مقاله منتشر شده را در بین مقالات مورد بررسی کسب کرده است. از این بررسی می‌توان نتیجه گرفت که مجله Small business economics بیشترین اهمیت را بر موضوع عوامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه داشته‌اند.

جدول ۳- فراوانی پژوهش‌ها برحسب مجلات

ردیف	اسامی مجلات	تعداد مقاله	ردیف	اسامی مجلات	تعداد مقاله
۱	تحقیقات اقتصادی	۱	۳۱	Journal of Entrepreneurship and Innovation in Emerging Economies	۱
۲	فصل‌نامه توسعه کارآفرینی	۱	۳۲	Journal of Enterprising Culture	۱
۳	فصل‌نامه علمی - پژوهشی برنامه و بودجه	۱	۳۳	Journal of evolutionary Economics	۱
۴	کار و جامعه	۱	۳۴	Journal of Financial Economics	۳
۵	Academy of management Review	۱	۳۵	Journal of Legal Anthropology	۱
۶	Academy of Management Perspectives	۱	۳۶	Journal of Management	۱
۷	Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis	۱	۳۷	Journal of political Economy	۱
۸	Annals of Faculty of Economics	۱	۳۸	Journal of Small Business and Enterprise Development	۲
۹	Asia-Pacific Journal of Business Venturing and Entrepreneurship	۱	۳۹	Journal of Small Business Management	۱
۱۰	Central European Business Review	۱	۴۰	Journal of the European Economic Association	۱
۱۱	Chapters	۱	۴۱	Labour Economics	۲
۱۲	Economic Development and Cultural Change	۱	۴۲	Procedia-Social and Behavioral Sciences	۱
۱۳	Economics Letters	۱	۴۳	Public Choice	۲
۱۴	Education+ Training	۱	۴۴	Regional Studies	۱
۱۵	Entrepreneurship and regional development	۲	۴۵	Review of International Economics	۱
۱۶	Entrepreneurship Research Journal	۱	۴۶	Revista de economía mundial	۲
۱۷	Entrepreneurship Theory and Practice	۱	۴۷	Singapore management review	۱
۱۸	European Economic Review	۱	۴۸	Small business economics	۱۳
۱۹	European Journal of Law and Economics	۱	۴۹	Sociologia del lavoro	۱
۲۰	Foundations and Trends® in Entrepreneurship	۲	۵۰	Sustainability	۲
۲۱	Frontiers of Entrepreneurship Research	۱	۵۱	Swedish Economic Policy Review	۱
۲۲	German Economic Review	۱	۵۲	Technological Forecasting and Social Change	۱

نتیجه	نویسندگان	متغیر
منفی	[۶۹]	
مثبت	[۷۰] و [۷۱]	دسترسی به منابع مالی
	[۷۲] و [۷۳]	سطح درآمد
مثبت	[۶] و [۷۴]	شکاف درآمد
مثبت	[۷۵]، [۷۶]، [۷۷]، [۷۸] و [۷۹]	ویژگی‌های نهادی
منفی	[۸۰]، [۸۱] و [۸۲]	مالیات
مثبت	[۸۳]، [۸۴] و [۸۵]	ساختار سیاسی
منفی	[۸۶]، [۸۷]، [۸۸] و [۸۹]	قوانین انعطاف‌ناپذیر
مثبت	[۹۰]، [۹۱]، [۹۲] و [۹۳]	مهاجرت
مثبت	[۹۴] و [۹۵]	نرخ بیکاری
منفی	[۹۶]، [۹۷]، [۹۸] و [۹۹]	
مثبت	[۱۰۰]، [۱۰۱]، [۱۰۲]، [۱۰۳]، [۱۰۴] و [۱۰۵]	محیط اقتصاد کلان

۵- بمت و بررسی نتایج

با مروری بر پژوهش‌های صورت گرفته، نتایج نشان داد که تقاضا برای کارآفرینی با ترکیبی از عوامل مختلف، از جمله مرحله توسعه فناوری، جهانی شدن، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، توسعه مالی و مرحله توسعه اقتصادی تعیین می‌شود.

توسعه فناوری از دو طریق سطح فعالیت کارآفرینی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از یک سو توسعه فناوری، تولیدات با مقیاس کوچک را از طریق ارائه کالاهای سرمایه‌ای ارزان‌تر، کاهش حداقل مقیاس کارآمد و امکان تخصص‌گرایی حمایت می‌کند ([۲۱] و [۲۲]). از طرف دیگر توسعه فناوری ممکن است، بدلیل هزینه‌های بالای تحقیق و توسعه موانعی را برای ورود بنگاه‌های جدید ایجاد کند ([۲۴] و [۲۵]). با توجه به ارتباط بین جهانی شدن و کارآفرینی، شواهد آشکاری مبنی بر مثبت یا منفی بودن رابطه آنها مشخص نشده است. جهانی شدن با حذف موانع تجاری، فرصت‌های جدیدی را برای همه بنگاه‌ها ایجاد می‌کند [۲۸]. با این حال، افزایش رقابت در بازارهای بین‌المللی ممکن است تأثیر معکوسی بر نرخ بقای کسب و کارهای کوچک داشته باشد [۲۹]. نتایج مطالعات تجربی و نظری نشان داد که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) می‌تواند تأثیر مثبت یا منفی بر فعالیت‌های کارآفرینانه داشته باشد. برخی مطالعات دریافته‌اند که FDI تأثیر مثبتی بر کارآفرینی دارد و نشان دادند که تأثیر سرمایه‌گذاری خارجی بر کارآفرینی نه تنها به سطح توسعه کشور، بلکه به حمایت‌های نهادی برای کارآفرینی، ثبات سیاسی و کیفیت سرمایه انسانی بستگی دارد [۳۲]. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، باعث افزایش جریان‌های تجاری، تقویت و پایداری رقابت‌پذیری صادرات می‌شود و می‌تواند رقابت‌پذیری تولید داخلی نسبت به کالای مشابه خارجی را افزایش دهد [۳۳]. از سوی دیگر، تحقیقات دیگر، اثر منفی یا عدم تأثیر FDI بر ورود بنگاه‌های داخلی جدید را به ویژه در کشورهای در حال توسعه نشان داده‌اند ([۳۵]). اثرات منفی، زمانی ظاهر می‌گردد که بنگاه‌های خارجی برای مشتریان مشترک رقابت کنند و بر بنگاه‌های داخلی تأثیر بگذارند.

جدول ۵- دسته‌بندی پژوهش‌ها برحسب عوامل سمت عرضه

سمت عرضه	تعداد مقالات	سمت تقاضا	تعداد مقالات
تحصیلات	۱۰	مالیات	۳
رشد جمعیت	۲	قوانین انعطاف‌ناپذیر بازار کار	۴
تراکم جمعیت	۳	ساختار سیاسی	۳
سطح درآمد	۲	مهاجرت	۴
شکاف درآمدی	۲	نرخ بیکاری	۶
دسترسی به منابع مالی	۲	ویژگی‌های نهادی	۵
محیط اقتصاد کلان	۶		
مجموع	۵۲		

۴-۲- تحلیل محتوا

۴-۲-۱- رویکردها و عوامل تعیین‌کننده کارآفرینی

عوامل تعیین‌کننده کارآفرینی بی‌شمار هستند و طیف وسیعی از تفاسیر و نظریه‌ها را در تمام زمینه‌ها در بر می‌گیرند. با تحلیل پژوهش‌های انتخابی، عوامل اقتصادی مؤثر بر کارآفرینی و گروه‌بندی آنها به دو گروه عوامل سمت تقاضا و عوامل سمت عرضه کارآفرینی در جداول ۶ و ۷ گزارش شده است. تفکیک بین عوامل تقاضا و عرضه زمانی مرسوم می‌شود که درخصوص سطح کارآفرینی بحث شود. اگرچه تصمیم کارآفرینانه در سطح فردی انجام می‌شود، عوامل عرضه و تقاضا مربوط به سطح کلان است. عوامل سمت عرضه و تقاضا موجب ایجاد شرایطی برای گرفتن تصمیمات کارآفرینانه در سطح فردی می‌شوند. در سمت تقاضا فرصت‌های کارآفرینانه از طریق ایجاد تقاضا بازار برای کالاها و خدمات بوجود می‌آیند، در حالی که سمت عرضه کارآفرینان بالقوه را قادر می‌سازد که براساس آن فرصت‌ها عمل کنند.

جدول ۶- نتایج پژوهش‌ها در سمت تقاضای کارآفرینی

نتیجه	نویسندگان	متغیر
مثبت	[۱۵]، [۲۰]، [۲۱] و [۲۲]	توسعه فناوری
منفی	[۲۳]، [۲۴] و [۲۵]	
	[۲۶]، [۲۷]، [۲۸] و [۲۹]	جهانی‌شدن
مثبت	[۳۰]، [۳۱]، [۳۲] و [۳۳]	سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
منفی	[۳۴]، [۳۵]	
مثبت	[۳۶]، [۳۷]، [۳۸]، [۳۹] و [۴۰]	توسعه مالی
مثبت	[۴۱] و [۴۲]	توسعه اقتصادی
منفی	[۴۳] و [۴۴]	
رابطه U-شکل	[۴۵]، [۴۶]، [۴۷]، [۴۸]، [۴۹]، [۵۰]، [۵۱]، [۵۲] و [۵۳]	

جدول ۷- نتایج پژوهش‌ها در سمت عرضه کارآفرینی

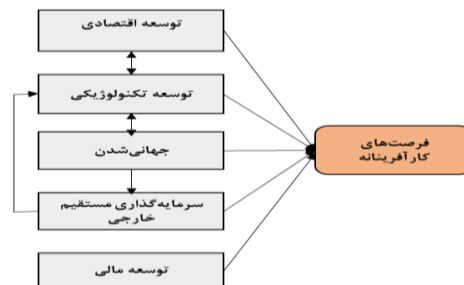
نتیجه	نویسندگان	متغیر
مثبت	[۵۵]، [۵۶]، [۵۷]، [۵۸]، [۵۹] و [۶۰]	تحصیلات
منفی	[۶۱]، [۶۲]، [۶۳] و [۶۴]	
مثبت	[۶۵] و [۶۶]	رشد جمعیت
مثبت	[۶۷] و [۶۸]	تراکم جمعیت

آموزش و تحصیلات، مهارت‌های افراد را برای شروع یک کسب‌وکار جدید و توانایی شناختی افراد در شناسایی و ارزیابی فرصت‌های شغلی بهبود می‌بخشد ([۵۵]، [۵۶]). با این حال نتایج برخی پژوهش‌ها بیانگر تأثیر منفی سطح تحصیلات بر فعالیت‌های کارآفرینی دارد. استدلال بر این است که افراد با تحصیلات بالاتر کرده ممکن است حاضر نباشند ریسک مرتبط با کارآفرینی را بپذیرند. ([۶۱] و [۶۲]). از دیگر عوامل مؤثر بر کارآفرینی، رشد جمعیت است. رشد جمعیت در بلندمدت تأثیر مثبتی بر سطح کارآفرینی دارد ([۶۵]). نرخ بالاتر رشد جمعیت، پیش‌بینی تقاضای آینده برای کالاها و خدمات و درک فرصت‌های کارآفرینانه آینده را افزایش می‌دهد، که به نوبه خود منجر به افزایش سطح فعالیت‌های کارآفرینانه خواهد شد ([۶۶]). شواهد درخصوص تأثیر تراکم جمعیت بر سطح کارآفرینی دوگانه است. از یک طرف، مناطق شهری با تراکم جمعیت بالا زیرساخت‌های مناسبی را برای راه‌اندازی و توسعه کسب و کارها فراهم می‌کنند ([۶۷]). از طرف دیگر، نواحی کم جمعیت با روستاهای کوچک پراکنده و فراوان، اغلب فروشگاه‌های خرده‌فروشی کوچک زیادی دارند، و این نشان می‌دهد که تراکم جمعیت می‌تواند تأثیر منفی بر سطح مالکیت مشاغل داشته باشد ([۶۹]). سطح بالای درآمد، هزینه فرصت خوداشتغالی را افزایش می‌دهد و نشان‌دهنده یک اقتصاد پررونق با نرخ پایداری بالاتر برای کسب‌وکارهای کوچک است. افزایش درآمد می‌تواند تقاضای افراد را برای طیف وسیعی از کالاها و خدمات را افزایش دهد که خود موجب افزایش فعالیت‌های کارآفرینانه، به‌ویژه استارت‌آپ‌های جدید خواهد شد ([۷۲] و [۷۳]). شکاف درآمدی می‌تواند، هم از طریق عرضه و هم از طریق عوامل طرف تقاضای کارآفرینی بر سطح کارآفرینی مؤثر باشد. از سمت تقاضا، سطح بالایی از شکاف درآمدی به احتمال خیلی زیادی سبب تقاضاهای متمایزی برای کالاها و خدمات می‌شود. درحالی‌که افراد با درآمد پایین، گرایش کمتری برای تقاضای کالاها و خدمات لوکس دارند. از سمت عرضه، شکاف درآمدی بالا به‌عنوان یک عامل فشار برای افراد با درآمد پایین برای ورود به خوداشتغالی به حساب می‌آید، زیرا هزینه فرصت کارآفرینی برای دهک‌های پایین درآمدی، نسبتاً پایین است. علاوه بر این، شکاف درآمدی بالا همچنین ممکن است باعث شود که دهک‌های بالای درآمدی، توانایی تأمین مالی برای پوشش ریسک‌های خوداشتغالی و ریسک‌های شروع یک کسب‌وکار جدید را داشته باشند ([۶] و [۷۴]).

ویژگی‌های نهادی، مانند اندازه دولت، بوروکراسی اداری، فراگیری مالیات، حقوق مالکیت معنوی، سطح وثیقه، فساد (رشوه‌خواری)، جنایت، و در دسترس بودن سرمایه مالی می‌تواند سطح کارآفرینی یک کشور را تحت تأثیر قرار دهد ([۷۵]، [۷۶]، [۷۷] و [۷۹]). رویه‌های اداری پیچیده و مبهم فرایندها می‌تواند کارآفرینان بالقوه را دلسرد و آنها را از فعالیت‌های اصلی‌شان منحرف کند و در نتیجه تأثیر معکوسی بر تعداد فعالیت‌های اقتصادی و رشد کسب و کارهای تأسیس شده داشته باشد. قوانین و هزینه‌های بوروکراسی تأثیر معناداری بر سطح فعالیت‌های کارآفرینانه

براساس نتایج مطالعات مختلف، توسعه مالی تأثیر مثبتی بر سطح کارآفرینی دارد. توسعه مالی با نرخ ورود و تراکم کسب‌وکارها همبستگی مثبت دارد و ایجاد فرصت‌های کسب‌وکار بیشتر به دسترسی بهتر به منابع مالی بستگی دارد ([۳۷]، [۳۸] و [۲۷]). رشد و توسعه اقتصادی نیز می‌تواند تأثیر مثبت یا منفی بر روی فعالیت کارآفرینی داشته باشد. از دیدگاه ارتباط منفی، توسعه اقتصادی با کاهش در میزان خود اشتغالی همراه است. در حقیقت، توسعه اقتصادی با افزایش در سطح دستمزدها و بهبود سیستم تأمین اجتماعی همراه است. افزایش دستمزد واقعی باعث افزایش هزینه‌های فرصت خود اشتغالی می‌شود و بنابراین، افراد به سمت کار حقوق‌بگیر جذب می‌شوند ([۴۴] و [۴۵]). از دیدگاه ارتباط مثبت، توسعه اقتصادی اخیر اغلب با ظهور صنایع نوین همراه بوده است. بنگاه‌های کوچک از مزیت ابتکاری نسبی در صنایع با نوآوری بالا برخوردار هستند ([۴۶] و [۴۷]). همچنین، در تعدادی از پژوهش‌ها شواهدی مبنی بر رابطه U شکل بین کارآفرینی نوپا و تولید ناخالص داخلی سرانه یافت شده است ([۴۹] و [۵۰]). در توضیح این پدیده، پژوهشگران استدلال کرده‌اند که کشورهای درحال توسعه دارای بالاترین نرخ فعالیت‌های کارآفرینانه هستند اما این فعالیت‌ها بیشتر از نوع کارآفرینی ضرورت‌گرا^۱ است که تأثیر چندانی بر رشد و توسعه اقتصادی ندارد اما همان‌طور که کشورها توسعه یافته‌تر می‌شوند فعالیت‌های کارآفرینانه بیشتر از نوع فرصت‌گرا^۲ می‌باشد که بر توسعه و رشد اقتصادی تأثیر مثبت دارد.

بنا به موارد فوق، در شکل ۲ عوامل سمت تقاضا مؤثر بر فعالیت کارآفرینی نمایش داده شده است [۴۰].

شکل ۲- عوامل تعیین‌کننده طرف تقاضای کارآفرینی [۴۰]

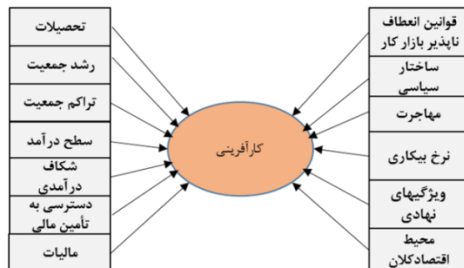
علاوه بر این، مروری بر پژوهش‌ها انجام گرفته نشان داد که ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، از قبیل سطح تحصیلات، جمعیت، تجربه، جنسیت، مبدأ یا مهاجرت، مذهب، ساختار سنی، سطوح درآمدی و نابرابری درآمدی، و نیز وضعیت اشتغال، تأثیر مهمی بر تصمیم افراد به فعالیت‌های کارآفرینانه (عرضه کارآفرینی) دارد [۵۴].

۱- افرادی که برای گذران زندگی و فرار از بیکاری خود را مجبور به کارآفرینی می‌بینند، زیرا گزینه بهتری نمی‌یابند. دیده‌بان جهانی کارآفرینی به این دسته از کارآفرینان، ضرورت‌گرا می‌گوید.

۲- افرادی که برای بهره‌برداری از یک فرصت دست به کارآفرینی می‌زنند. دیده‌بان جهانی این افراد را کارآفرین فرصت‌گرا می‌نامد.

تأمین مالی از طریق بانکها و افزایش ریسک ابزارهای مالی استفاده کنندگان می‌شود (۱۰۴) و (۱۰۵).

براساس موارد بیان شده، در شکل (۳) عوامل سمت عرضه کارآفرینی ترسیم شده است.

شکل ۳- عوامل تعیین کننده سمت عرضه کارآفرینی

۴- جمع‌بندی و پیشنهادات:

کارآفرینی موضوعی چند وجهی است، زیرا رشته‌های مختلفی از جمله اقتصاد، تاریخ، روان‌شناسی، سیاست و پژوهش‌ها اجتماعی و فرهنگی را در بر می‌گیرد، و موضوع بحث‌های مهم و مداوم در ادبیات اقتصادی بوده است. این موضوع به دلیل عملکردی که دارد موجب تحریک و رشد تولید می‌شود. تا به امروز، در مورد عوامل تعیین‌کننده فعالیت کارآفرینی، اجماع جدی صورت نگرفته است. بطور کلی می‌توان گفت که سطح فعالیت کارآفرینی یک کشور می‌تواند توسط عوامل مختلفی - اقتصادی و غیراقتصادی - توضیح داده شود (۱۰۶)، (۱۰۷)، (۱۰۸). سطوح کارآفرینی از طریق تفاوت در عوامل نهادی، آموزشی، جمعیتی و فرهنگی بین کشورها تحت تأثیر قرار می‌گیرد (۱۰۹)، (۱۱۰)، (۱۱۱)، (۱۱۲)، (۱۱۳) و (۱۱۴). همچنین عواملی مانند آموزش، آب‌وهوا، حقوق مالکیت و همچنین بازار مالی بر سطح کارآفرینی در بین کشورها تأثیر می‌گذارند (۱۱۵). این مقاله با ارائه درک بهتر از جنبه‌های اقتصادی و نهادی مؤثر بر فعالیت کارآفرینی به ادبیات موجود می‌افزاید. در مطالعه حاضر، عوامل تعیین‌کننده اقتصادی در سطح کلان و همچنین از دیدگاه عوامل (سمت عرضه و سمت تقاضا کارآفرینی) مورد بررسی قرار گرفت.

در مروری بر نتایج پژوهش‌ها، عوامل مختلفی شناسایی شد که از طریق آن‌ها فعالیت‌های کارآفرینی می‌تواند تحت تأثیر قرار گیرد. عواملی مانند مرحله توسعه فناوری جهانی شدن به سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، توسعه مالی و توسعه اقتصادی به‌عنوان عوامل سمت تقاضا؛ و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، سطوح درآمدی و نابرابری درآمدی، و وضعیت اشتغال به‌عنوان عوامل سمت عرضه شناسایی شدند. همچنین این عوامل تأثیرگذاران اصلی بر تصمیم افراد برای انجام فعالیت‌های کارآفرینانه به حساب می‌آیند. توسعه فناوری از یک طرف به‌عنوان یکی از عوامل مهم در تحریک تقاضا برای کارآفرینی عمل می‌کند و از طرف دیگر کاهش هزینه مبادله و کارایی بهتر را در بسیاری از صنایع بدنیا خواهد داشت. اثر جهانی شدن و سرمایه‌گذاری مستقیم بر کارآفرینی مبهم و اثر توسعه

دارد. اغلب مطالعات تجربی مرتبط نشان می‌دهند که حکمرانی خوب، حمایت از حقوق مالکیت، آزادی اقتصادی و سیستم قضایی کارآمد، کارآفرینی را ترویج می‌کنند (۷۸).

مالیات‌های بالا با سطح کارآفرینی ارتباطی منفی دارد. زیرا مالیات‌ها به‌عنوان مانعی برای شروع کسب‌وکار جدید هستند و منجر به کاهش فعالیت کارآفرینانه می‌گردند و همچنین سطح مالیات و پیچیدگی سیستم مالیاتی بر میزان کارآفرینی تأثیری منفی دارد (۸۰) و (۸۲). تعدادی از محققان دریافته‌اند که ساختار سیاسی از طریق نیز تأثیر معناداری بر فعالیت‌های کارآفرینانه دارد (۸۳) و (۸۴). عوامل سیاسی نقش مهمی در توسعه کارآفرینی یک منطقه جغرافیایی خاص بازی می‌کنند. این امر به این دلیل است که سیاست‌مداران، نوع بازار موجود را تعیین می‌کنند. بازار می‌تواند سرمایه‌داری، کمونیستی و اقتصاد ترکیبی اتخاذ شده توسط برخی از کشورها باشد. هر کدام از این سه بازار، راهکارهای متفاوتی را برای کارآفرینان به کار می‌گیرند. سرمایه‌داری نیازمند نوآوری است در حالی که کمونیستی به کارآفرینانی نیاز دارد که با طبقه سیاسی به‌خوبی ارتباط برقرار کنند (۸۵). علاوه بر این، قوانین انعطاف‌ناپذیر بازار کار می‌تواند فعالیت‌های جدید کارآفرینی را از طریق مشکلاتی که صاحبان کسب و کار تجربه می‌کنند محدود کند (۸۷) و (۸۸).

مهاجرت می‌تواند هم بصورت مستقیم و هم غیرمستقیم بر سطح کارآفرینی تأثیر داشته باشد. تأثیر غیرمستقیم مهاجرت بر سطح کارآفرینی از طریق رشد جمعیت و ساختار سنی تأثیرگذار است، همچنین، تفاوت در تمایلات و توانایی‌های افراد محلی و مهاجران برای ایجاد شغل مستقل تأثیر مستقیمی بر سطح کارآفرینی دارد (۹۰) و (۹۱). استدلال بر این است که اقلیت‌های قومی نسبت به افراد بومی بعلت عدم رضایت (مانند، مشکلات مهاجران برای سازگار شدن با ارزش‌ها و رسوم کشور میزبان، یا تبعیض کمی و کیفی که آنها در بازار کار تجربه می‌کنند) احتمال بیشتری برای ورود به فعالیت‌های کارآفرینانه دارند. خوداشتغالی، در این مورد، نه تنها وسیله‌ای برای بدست آوردن معاش است، بلکه راهی برای کسب شناخت و مقبولیت اجتماعی است (۹۲) و (۹۳). همچنین نتایج پژوهش‌ها بیانگر رابطه مبهم بین بیکاری و کارآفرینی است. در سطح کلان، نرخ بیکاری بالا می‌تواند بر میزان کارآفرینی تأثیر منفی بگذارد. علاوه بر این، نرخ شکست کسب‌وکارهای ایجاد شده به دلیل درآمدهای کم افزایش می‌یابد (۹۴) و (۹۵). از طرف دیگر، در سطح فردی، (خطر) بیکاری احتمالاً با کاهش هزینه‌های فرصت خوداشتغالی، تأثیر مثبتی بر سطح کارآفرینی خواهد داشت. هنگامی که شانس یافتن شغل با حقوق کم وجود دارد، افراد بیکار گزینه دیگری برای خوداشتغالی ندارند (۹۶) و (۹۷). محیط اقتصاد کلان، توسعه کسب‌وکارها را از طریق متغیرهایی مانند اندازه و رشد اقتصادی، ثبات اقتصادی (تورم، تعادل بودجه) تحت تأثیر قرار می‌دهد (۱۰۱) و (۱۰۲). براساس نتایج، بی‌ثباتی در سیاست‌های اقتصاد کلان موجب پرهزینه شدن

توسعه، ارتباط دانشگاه و صنعت، سیستم ثبت اختراعات و استانداردها. (ج) ارائه برنامه‌ها و خدمات پشتیبانی تجاری با محوریت کارآفرینان جدید. انکوباتورها، خدمات مشاوره‌ای، شناسایی و تشویق شرکت‌های رشد منطقه‌ای. نهایتاً، اقدامات دولت برای ارتقاء فعالیت کارآفرینی از طریق ایجاد یک محیط کسب‌وکار مناسب برای توسعه شکل‌گیری کسب‌وکارهای جدید انجام می‌شود، که از جمله این اقدامات؛ هزینه انجام کسب‌وکار، سطح مالیات، تورم، ثبات سیاسی و فساد و اجرای راهبردهای اقتصادی تضمین‌کننده توسعه اقتصادی، بیکاری، و توسعه فناوری و مالی می‌باشد. بطور کلی، علی‌رغم اهمیت نتایج پژوهش حاضر، محدودیت‌هایی نیز در امر تحقیق حاضر وجود دارد. از جمله اینکه در این پژوهش صرفاً به عوامل اقتصادی مؤثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه تأکید شد. درحالی‌که می‌توان سایر عوامل مؤثر بر کارآفرینی مانند عوامل فردی، عوامل نهادی، تفاوت کشورها از لحاظ درجه توسعه‌یافتگی و نوع کارآفرینی را مدنظر قرار داد. لذا پیشنهاد می‌گردد که در تحقیقات آتی عوامل مؤثر بر کارآفرینی بر حسب عوامل فردی (سن، جنسیت)، عوامل نهادی رسمی (حکمرانی خوب یا آزاد اقتصادی) و نهاد غیررسمی (فرهنگ)، درجه توسعه‌یافتگی کشورها (منبع‌محور، کارایی‌محور، نوآوری‌محور) و نوع کارآفرینی (فرصت‌گرا و ضرورت‌گرا، رسمی و غیررسمی) نیز مورد بررسی قرار گیرد.

۷- مراجع

- ۱- کمیجانی، اکبر، سهیلی احمدی، حبیب، قربانی، پوریا. نگاهی به نقش عوامل مؤثر اقتصاد کلان در ترکیب انگیزشی کارآفرینان، فصل‌نامه علمی - پژوهشی برنامه و بودجه، سال هفدهم، شماره ۱، صص، ۴۹-۷۲، ۱۳۹۱.
- ۲- طیبی، کمیل، فخری، مریم. آثار جهانی شدن و تجارت بین‌الملل بر توسعه کارآفرینی (مطالعه موردی: کشورهای OECD)، فصل‌نامه توسعه کارآفرینی، سال سوم، شماره ۹، صص ۳۷-۵۴، ۱۳۸۹.
- ۳- بهشتی، محمد باقر، خیرآور، حسن، قزوینیان، محمدحسن. بررسی رابطه علی بین کارآفرینی و بیکاری در بخش صنعت ایران (۱۳۸۵-۱۳۶۴). کار و جامعه، شماره ۱۳۷، ۱۳۹۰.
- ۴- شیراوند، فاطمه، مظهری، رضا، محمدی خیاره، محسن، توماج، عبدالسعید. بررسی تأثیر عوامل نهادی رسمی و غیررسمی بر کارآفرینی و نتیجه آن بر رشد اقتصادی: شواهدی از کشورهای منا (۲۰۱۵-۲۰۰۸)، تحقیقات اقتصادی، دوره ۵۴، شماره یک، صص ۲۳۳-۲۰۹، ۱۳۹۸.
- ۵- جوادی، شاهین، الگوی راهبردی حمایت از تولید (محیط اقتصاد کلان)، مرکز پژوهش‌های مجلس، معاونت پژوهش‌های اقتصادی، دفتر پژوهش‌ها اقتصادی، ۱۳۹۵.
- 6- Bosma, N. S., Wennekers, A. R. M., de Wit, G., & Zwinkels, W. S. Modelling business ownership in the Netherlands. EIM, 2000.
- 7- Carree, M., Van Stel, A., Thurik, R., & Wennekers, S. Economic development and business ownership: an analysis using data of 23 OECD countries in the period 1976-1996. Small business economics, 19(3), 271-290, 2002.
- 8- Hoffmann, A., Larsen, M., & Oxholm, A. S. Quality assessment of entrepreneurship indicators. National Agency for Enterprise and Construction's Division for Research and Analysis (FORA): Copenhagen, Denmark, 2006.
- 9- Bird, B. Implementing entrepreneurial ideas: The case for intention. Academy of management Review, 13(3), 442-453, 1988.
- 10- Ardagna, S., & Lusardi, A. Heterogeneity in the effect of regulation on entrepreneurship and entry size. Journal of the European Economic Association, 8(2-3), 594-605, 2010.

مالی مثبت شناسایی شدند. نقش نهادها و ساختارهای مالی در ترویج فعالیت‌های کارآفرینی بسیار پر اهمیت قلمداد شده است. هرچند نظرات یک دست در مورد رابطه توسعه‌یافتگی و کارآفرینی وجود ندارد، ولی مقالات متعددی ارتباط U شکل بین این دو را تأیید می‌کنند. یافته‌های ما در مورد عوامل طرف عرضه حاکی از آن است که رابطه سطح تحصیلات و کارآفرینی نامشخص می‌باشد. رشد جمعیت تأثیر مثبتی بر سطح کارآفرینی و خوداشتغالی دارد. همچنین اثر متغیرهای سرمایه مالی و دسترسی به تأمین مالی بر فعالیت‌های کارآفرینی از سوی مطالعات تجربی بسیاری مثبت ارزیابی شده است. سطح درآمد نیز از طرق مختلف، به‌ویژه در افزایش نرخ خوداشتغالی و فعالیت‌های کارآفرینانه و کسب‌وکارهای نوپا، تأثیر دارد. شکاف درآمدی به‌عنوان عامل فشار بر دهک‌های پایین درآمدی جهت ورود به خوداشتغالی تأیید شده است. هرچند مطالعات تجربی چندی، شواهدی دال بر تأثیر مثبت این شکاف بر نرخ خوداشتغالی ارائه کرده‌اند. نتایج مطالعات در مورد اثر نرخ مالیات بر سطح کارآفرینی نه تنها همگرا نیست بلکه پیچیده و متناقض گزارش شده است. در هر صورت این مطالعات بیانگر این قضیه می‌باشند که نظام مالیاتی پیچیده می‌تواند کارآفرینان را از ادامه فعالیت خود دلسرد کند.

نتایج این پژوهش از دیدگاه سیاست اقتصادی بسیار ارزشمند است زیرا ممکن است به شناسایی اینکه آیا ابزارهای سیاست اقتصادی در دسترس برای فعالیت‌های کارآفرینانه کمک می‌کند. همچنین، نتایج این پژوهش برای محققان علمی و دانشگاهی، سیاست‌گذاران، مدیریت عمومی و کارآفرینان نوپا بسیار ارزشمند است. اولاً، در این پژوهش عوامل مؤثر بر کارآفرینی شناسایی و تحلیل گردید که می‌تواند زمینه‌های جدید بالقوه برای تحقیقات علمی آینده باشد. ثانیاً، چارچوب جامع مطالعه حاضر می‌تواند به‌عنوان راهنمایی برای سیاست‌گذاران دولتی در روند ترویج و حمایت از فعالیت‌های کارآفرینانه باشد. سیاست‌گذاران در کشورهای مختلف باید سیاست‌های اقتصادی را با محوریت ارتقاء کارآفرینی اجرا کنند. سیاست‌های کارآفرینی باید بر عوامل تعیین‌کننده فعالیت کارآفرینی و ایجاد یک محیط کسب‌وکار مناسب که باعث ظهور کارآفرینان جدید و استارت‌آپ‌ها و رشد مراحل اولیه بنگاه‌های جدید شود تأثیر بگذارد.

در مروری بر نتایج پژوهش‌ها، کانال‌های مختلفی شناسایی شد که از طریق آن‌ها سیاست دولت می‌تواند فعالیت‌های کارآفرینی را ارتقا بخشد. سیاست مداخله دولت می‌تواند به چندین طریق بر طرف عرضه تأثیرگذار باشد (الف) معرفی کارآفرینی در تمام سطوح سیستم آموزشی، (ب) افزایش نرخ مشارکت نیروی کار، (ج) کاهش سطح مالیات، (د) کاهش هزینه‌ها و تسهیل شرایط لازم برای گرفتن مجوزها و پروانه‌ها (ه) حذف بروکراسی پیچیده اداری (و) ارتقای کیفیت نهادی. علاوه بر این، سیاست مداخله دولت می‌تواند بر طرف تقاضای کارآفرینی نیز تأثیرگذار باشد (الف): افزایش امکانات برای بنگاه‌های جدید و رو به رشد برای افزایش سرمایه شخصی و سرمایه خارجی. (ب) سرمایه‌گذاری بخش تحقیق و

- Data Analysis.” *The International Entrepreneurship and Management Journal* 12: 629–657, 2016.
- 36- Chowdhury, F., Terjesen, S., & Audretsch, D. Varieties of entrepreneurship: institutional drivers across entrepreneurial activity and country. *European Journal of Law and Economics*, 40(1), 121-148, 2015.
 - 37- Volery, T., Doss, N., Mazzarol, T., & Thein, V. Triggers and barriers affecting entrepreneurial intentionality: The case of Western Australian Nascente Entrepreneurs. *Journal of Enterprising Culture*, 5(03), 273-291, 1997.
 - 38- Kouriloff, M. Exploring perceptions of a priori barriers to entrepreneurship: a multidisciplinary approach. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 25 (2), 59-80, 2000.
 - 39- Ho, Y.-P., & Wong, P.-K. Financing, Regulatory Costs and Entrepreneurial Propensity. *Small Business Economics*, 28(2–3), 187–204, 2007.
 - 40- Klapper, L., Laeven, L., & Rajan, R. Entry regulation as a barrier to entrepreneurship. *Journal of financial economics*, 82(3), 591-629, 2006.
 - 41- Kuznets, S., & Murphy, J. T. *Modern economic growth: Rate, structure, and spread (Vol. 2)*. New Haven: Yale University Press, 1966.
 - 42- Schultz, T. P. A woman’s changing participation in the labor force: a world perspective. *Economic Development and Cultural Change*, 38(3), 457-488, 1990.
 - 43- Acs, Z. J., & Audretsch, D. B. Innovation in large and small firms: an empirical analysis. *The American economic review*, 678-690, 1988.
 - 44- Reynolds, P. D., Camp, S. M., Bygrave, W. D., Autio, E., & Hay, M. *Global entrepreneurship monitor gem 2001 summary report*. London Business School and Babson College, 2002.
 - 45- Sabella, A. R., Farraj, W. A., Burbar, M., & Qaimary, D. Entrepreneurship and economic growth in West Bank, Palestine. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 19(01), 1450003, 2014.
 - 46- Wennekers, S., Van Wennekers, A., Thurik, R., & Reynolds, P. Nascent entrepreneurship and the level of economic development. *Small business economics*, 24(3), 293-309, 2005.
 - 47- Liñán, F., Romero Luna, I., & Fernández Serrano, J. Necessity and opportunity entrepreneurship: The mediating effect of culture. *Revista de Economía Mundial*, 33, 21-47, 2013.
 - 48- Bosma, N., Acs, Z. J., Autio, E., Coduras, A., & Levie, J. (2008). *Global entrepreneurship monitors executive report*. Santiago, London: Babson Park, 2008.
 - 49- Bosma, N. The Global Entrepreneurship Monitor (GEM) and its impact on entrepreneurship research. *Foundations and Trends® in Entrepreneurship*, 9(2), 143-248, 2013.
 - 50- Wennekers, S., Van Stel, A., Carree, M., & Thurik, R. The relationship between entrepreneurship and economic development: is it U-shaped? *Foundations and Trends® in Entrepreneurship*, 6(3), 167-237, 2010.
 - 51- Mitch, D. The role of education and skill in the British industrial revolution. In *The British Industrial Revolution* (pp. 241-279). Routledge, 2018.
 - 52- Shane, S. A. *The illusions of entrepreneurship: The costly myths that entrepreneurs, investors, and policy makers live by*. Yale University Press, 2008.
 - 53- Van Stel, A., Carree, M., & Thurik, R. The effect of entrepreneurial activity on national economic growth. *Small business economics*, 24(3), 311-321, 2005.
 - 54- Dhahri, S., & Omri, A. Entrepreneurship contribution to the three pillars of sustainable development: what does the evidence really say? *World Development*, 106, 64-77, 2018.
 - 55- Reynolds, P. D., Hay, M., & Camp, S. M. *Global Entrepreneurship Monitor: 1999 Executive Report*, Kauffman Centre for Entrepreneurial Leadership at the Ewing Marion Kauffman Foundation, Kansas City, MO, 1999.
 - 11- Freytag, A., & Thurik, R. Entrepreneurship and its determinants in a cross-country setting. *Journal of evolutionary Economics*, 17(2), 117-131, 2007.
 - 12- Schumpeter, J. A. *Capitalism, Socialism and Democracy*. New York: Harpers and Brothers Publishers, 344, 1950.
 - 13- Knight, F. H. *Risk, uncertainty and profit*. Courier Corporation, 2012.
 - 14- Acs, Z. J., & Audretsch, D. B. (Eds.). *Handbook of entrepreneurship research: An interdisciplinary survey and introduction (Vol. 1)*. Springer Science & Business Media, 2006.
 - 15- Nielsen, G. Determinants of Cross-National Entrepreneurial Activity. *The Journal of Politics and Society*, 25(2), 46-72, 2014.
 - 16- Kirzner, I. M. *Competition, regulation, and the market process: an "Austrian" perspective*. Washington, DC: Cato Institute, 1982.
 - 17- Nooteboom, B. *Schumpeterian and Austrian entrepreneurship: a unified process of innovation and diffusion*. Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Bedrijfskunde, 1993.
 - 18- Hébert, R. F., & Link, A. N. In search of the meaning of entrepreneurship. *Small business economics*, 1(1), 39-49, 1989.
 - 19- Wennekers, S., & Thurik, R. Linking entrepreneurship and economic growth. *Small business economics*, 13(1), 27-56, 1999.
 - 20- Wennekers, S., Uhlaner, L., & Thurik, R. Entrepreneurship and its conditions: a macro perspective. *International Journal of Entrepreneurship Education (IJEE)*, 1(1), 25-64, 2002.
 - 21- Carlson, L. B. *The nurse entrepreneur: A reference manual for business design*. American Nurses' Association, 1989.
 - 22- Loveman, G., & Sengenberger, W. The re-emergence of small-scale production: an international comparison. *Small business economics*, 3(1), 1-37, 1991.
 - 23- Verheul, I., Stel, A. V., & Thurik, R. Explaining female and male entrepreneurship at the country level. *Entrepreneurship and regional development*, 18(2), 151-183, 2006.
 - 24- EIM/ENSR. *the European Observatory of SMEs. First annual Report*. Zoetermeer: EIM Business and Policy Research, 1993.
 - 25- EIM/ENSR. *the European Observatory of SMEs. Fourth annual Report*. Zoetermeer: EIM Business and Policy Research, 1996.
 - 26- Acs, Z. J. How is entrepreneurship good for economic growth? *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1, 97–107, 2006.
 - 27- Fogel, K., Morck, R., & Yeung, B. Big business stability and economic growth: Is what's good for General Motors good for America?. *Journal of Financial Economics*, 89(1), 83-108, 2008.
 - 28- Smart, A., & Smart, J. (Eds.). *Petty capitalists and globalization: flexibility, entrepreneurship, and economic development*. SUNY Press, 2012.
 - 29- Soriano, D. R., & Dobon, S. R. Linking globalization of entrepreneurship in small organizations. *Small Business Economics*, 32(3), 233-239, 2009.
 - 30- Danakol, S. H., Estrin, S., Reynolds, P., & Weitzel, U. Foreign direct investment via M&A and domestic entrepreneurship: blessing or curse?. *Small Business Economics*, 48(3), 599-612, 2017.
 - 31- Albuлесcu, C. T., & Tămăşilă, M. The impact of FDI on entrepreneurship in the European Countries. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 124, 219-228, 2014.
 - 32- Lepojevic, V., Djukic, M. I., & Mladenovic, J. Entrepreneurship and economic development: a comparative analysis of developed and developing countries. *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization*, 17-29, 2016.
 - 33- Kim, P. H., & Li, M. Injecting demand through spillovers: Foreign direct investment, domestic socio-political conditions, and host-country entrepreneurial activity. *Journal of Business Venturing*, 29(2), 210-231, 2014.
 - 34- Ayyagari, M., & Kosová, R. Does FDI facilitate domestic entry? Evidence from the Czech Republic. *Review of International Economics*, 18(1), 14-29, 2010.
 - 35- Albuлесcu, C. T., and M. Tămăşilă. “Exploring the Role of FDI in Enhancing the Entrepreneurial Activity in Europe: A Panel

- 78- Churchill, S. A. Fractionalization, entrepreneurship, and the institutional environment for entrepreneurship. *Small Business Economics*, 48(3), 577-597, 2017.
- 79- Saraf, N. What Determines Entrepreneurial Intention in India? *Journal of Entrepreneurship and Innovation in Emerging Economies*, 1(1), 39-55, 2015.
- 80- Schuetze, H. J., & Bruce, D. The relationship between tax policy and entrepreneurship: What we know and what we should know. *Swedish Economic Policy Review*, 11(2), 2004.
- 81- Bjørnskov, C., & Foss, N. J. Institutions, entrepreneurship, and economic growth: what do we know and what do we still need to know? *Academy of Management Perspectives*, 30(3), 292-315, 2016.
- 82- Wennekers, S. A. Entrepreneurship at country level: economic and non-economic determinants (No. 81), 2006.
- 83- Petridou, E., Aflaki, I. N., & Miles, L. Unpacking the theoretical boxes of political entrepreneurship. In *Entrepreneurship in the Polis* (pp. 19-34). Routledge, 2016.
- 84- Goltz, S., Buche, M. W., & Pathak, S. Political Empowerment, Rule of Law, and Women's Entry into Entrepreneurship. *Journal of Small Business Management*, 53(3), 605-626, 2015.
- 85- Nightingale, P., & Coad, A. Muppets and gazelles: Political and methodological biases in entrepreneurship research. *Industrial and Corporate Change*, 23, 113-143, 2014.
- 86- Van Stel, A., Storey, D. J., & Thurik, A. R. The Effect of Business Regulations on Nascent and Young Business Entrepreneurship. *Small Business Economics*, 28(2-3), 171-186, 2007.
- 87- Klapper, L., Laeven, L., & Rajan, R. Entry regulation as a barrier to entrepreneurship. *Journal of Financial Economics*, 82(3), 591-629, 2006.
- 88- Bhachu, P. Immigration and entrepreneurship: culture, capital, and ethnic networks. Routledge, 2017.
- 89- Djankov, S., La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. The Regulation of Entry. *The Quarterly Journal of Economics*, 117(1), 1-37, 2002.
- 90- Smallbone, D., & Welter, F. The distinctiveness of entrepreneurship in transition economies. *Small business economics*, 16(4), 249-262, 2001.
- 91- Dreher, A., & Gassebner, M. (2013). Greasing the wheels? The impact of regulations and corruption on firm entry. *Public Choice*, 155(3-4), 413-432.
- 92- Clark, K., & Drinkwater, S. Pushed out or pulled in? Self-employment among ethnic minorities in England and Wales. *Labour Economics*, 7(5), 603-628, 2000.
- 93- Veciana, J. M. Entrepreneurship as a scientific research programme. In *Entrepreneurship* (pp. 23-71). Springer, Berlin, Heidelberg, 2007.
- 94- Dvouletý, O. What is the Relationship between Entrepreneurship and Unemployment in Visegrad Countries?. *Central European Business Review*, 6(2), 42-53, 2017.
- 95- Bitetti, R. Unemployment and entrepreneurship: a bottom-up analysis (Disoccupazione e imprenditorialità, un'analisi dal basso). *Sociologia del lavoro*, (149), 94-117, 2018.
- 96- Pietrzak, M. B., & Balcerzak, A. P. A Spatial SAR Model in Evaluating Influence of Entrepreneurship and Investments on Unemployment in Poland. *Chapters*, 1, 303-308, 2016.
- 97- Vivarelli, M. Is entrepreneurship necessarily good? Microeconomic evidence from developed and developing countries. *Industrial and corporate change*, 22(6), 1453-1495, 2013.
- 98- Audretsch, D. B., Carree, M. A., & Thurik, A. R. Does entrepreneurship reduce unemployment? (No. 01-074/3). Tinbergen Institute discussion paper, 2001.
- 99- Dvouletý, O. Relationship between unemployment and entrepreneurship dynamics in the Czech Regions: A Panel VAR Approach. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 65(3), 987-995, 2017.
- 56- Sanchez, A. Capitalism, violence and the state: crime, corruption and entrepreneurship in an Indian company town. *Journal of Legal Anthropology*, 1(2), 165-188, 2010.
- 57- Bates, T., & Bates, T. M. Race, self-employment, and upward mobility: An elusive American dream. Woodrow Wilson Center Press, 1997.
- 58- Blanchflower, D. G. Self-employment in OECD countries. *Labour economics*, 7(5), 471-505, 2000.
- 59- Choo, S., & Wong, M. Entrepreneurial intention: triggers and barriers to new venture creations in Singapore. *Singapore management review*, 28(2), 47-64, 2006.
- 60- Levie, J., & Autio, E. Entrepreneurial framework conditions and national-level entrepreneurial activity: Seven-year panel study. In *Third Global Entrepreneurship Research Conference* (p. 53), October 2007.
- 61- Unger, J. M., Rauch, A., Frese, M., & Rosenbusch, N. Human capital and entrepreneurial success: A meta-analytical review. *Journal of business venturing*, 26(3), 341-358, 2011.
- 62- Reynolds, P. D., Camp, S. M., Bygrave, W. D., Autio, E., & Hay, M. Global entrepreneurship monitor gem 2001 summary report. London Business School and Babson College, 2002.
- 63- Blanchflower, D. G., Oswald, A., & Stutzer, A. Latent entrepreneurship across nations. *European Economic Review*, 45(4-6), 680-691, 2001.
- 64- Van der Sluis, J., Van Praag, M., & Vijverberg, W. Entrepreneurship selection and performance: A meta-analysis of the impact of education in developing economies. *The World Bank Economic Review*, 19(2), 225-261, 2005.
- 65- Packham, G., Jones, P., Miller, C., Pickernell, D., & Thomas, B. Attitudes towards entrepreneurship education: a comparative analysis. *Education+ Training*, 52(8/9), 568-586, 2010.
- 66- Klapper, L., & Love, I. The impact of the financial crisis on new firm registration. *Economics Letters*, 113(1), 1-4, 2011.
- 67- Brüderl, J., & Preisendörfer, P. Network support and the success of newly founded business. *Small business economics*, 10(3), 213-225, 1998.
- 68- Audretsch, D.B. and Fritsch, M. Growth regimes over time and space. *Regional Studies*, 36, 113-124, 2002.
- 69- Hurst, E., & Lusardi, A. Liquidity constraints, household wealth, and entrepreneurship. *Journal of political Economy*, 112(2), 319-347, 2004.
- 70- Anton, S., & Bostan, I. (2017). The role of access to finance in explaining cross-national variation in entrepreneurial activity: A panel data approach. *Sustainability*, 9(11), 1947, 2017.
- 71- Arin, K. P., Huang, V. Z., Minniti, M., Nandialath, A. M., & Reich, O. F. Revisiting the determinants of entrepreneurship: A Bayesian approach. *Journal of Management*, 41(2), 607-631, 2015.
- 72- Aparicio, S., Urbano, D., & Audretsch, D. Institutional factors, opportunity entrepreneurship and economic growth: Panel data evidence. *Technological Forecasting and Social Change*, 102, 45-61, 2016.
- 73- Grilo, I., & Thurik, A. R. Determinants of entrepreneurship in Europe (No. 3004). *Papers on Entrepreneurship, Growth and Public Policy*, 2004.
- 74- Ilmakunnas, P., & Kannianen, V. Entrepreneurship, economic risks, and risk insurance in the welfare state: Results with OECD data 1978-93. *German Economic Review*, 2(3), 195-218, 2001.
- 75- Bjørnskov, C., & Foss, N. J. Economic freedom and entrepreneurial activity: Some cross-country evidence. *Public Choice*, 134(3-4), 307-328, 2008.
- 76- Morales, D., & Marzábal, O. R. Factores explicativos de la creación de empresas en diez países europeos: una propuesta desde la perspectiva institucional. *Revista de economía mundial*, (40), 91-122, 2015.
- 77- García-Ruiz, J. L., & Tominelli, P. A. (Eds.). *the determinants of entrepreneurship: leadership, culture, institutions*. Routledge, 2015.

- 100- Han, S. The Effect of Individual Characteristics and Economic Environment on Entrepreneurship. *Asia-Pacific Journal of Business Venturing and Entrepreneurship*, 11(4), 149-165, 2016.
- 101- Faggian, A., Partridge, M., & Malecki, E. J. Creating an environment for economic growth: creativity, entrepreneurship or human capital? *International Journal of Urban and Regional Research*, 41(6), 997-1009, 2017.
- 102- Hall, J. C., Lawson, R. A., & Roychoudhury, S. Creating the environment for entrepreneurship through economic freedom. In *Public Policy, Productive and Unproductive Entrepreneurship*. Edward Elgar Publishing, 2017.
- 103- Roman, A., & Rusu, V. D. The Impact of the Economic Environment on Entrepreneurship: Evidence from European Countries. *Annals of Faculty of Economics*, 1(1), 494-502, 2016.
- 104- Dvouletý, O. Determinants of Nordic entrepreneurship. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(1), 12-33, 2017.
- 105- McMillan, J., & Woodruff, C. The central role of entrepreneurs in transition economies. *Journal of Economic Perspectives*, 16(3), 153-170, 2002.
- 106- Boudreaux, C., & Caudill, S. *Entrepreneurship, Institutions, and Economic Growth: Does the Level of Development Matter?* (No. 94244). University Library of Munich, Germany, 2019.
- 107- Parker, S. C. *The economics of entrepreneurship*. Cambridge University Press, 2018.
- 108- Nikolaev, B. N., Boudreaux, C. J., & Palich, L. Cross-country determinants of early-stage necessity and opportunity-motivated entrepreneurship: accounting for model uncertainty. *Journal of Small Business Management*, 56, 243-280, 2018.
- 109- Rusu, V., & Roman, A. Entrepreneurial activity in the EU: an empirical evaluation of its determinants. *Sustainability*, 9(10), 1679, 2017.
- 110- Fernández-Serrano, J., and I. Romero. "About the Interactive Influence of Culture and Regulatory Barriers on Entrepreneurial Activity." *International Entrepreneurship and Management Journal* 10: 781-802, 2014.
- 111- Ferreira, J. J., A. Fayolle, C. Fernandes, and M. Raposo. "Effects of Schumpeterian and Kirznerian Entrepreneurship on Economic Growth: Panel Data Evidence." *Entrepreneurship and Regional Development* 29: 27-50, 2017.
- 112- Kuratko, D. F. *Entrepreneurship: Theory, Process, and Practice*, Mason, Ohio: Cengage Learning, 2013.
- 113- Rodrigues, B. G., & Soukiazis, E. The Determinants of Entrepreneurship at the Country Level: A Panel Data Approach. *Entrepreneurship Research Journal*, 9(4), 1-17, 2019.
- 114- Dvouletý, O. How to analyse determinants of entrepreneurship and self-employment at the country level? A methodological contribution. *Journal of Business Venturing Insights*, 9, 92-99, 2018.
- 115- Amorós, J. E., Cristi, O., & Minniti, M. Driving forces behind entrepreneurship: Differences on entrepreneurship rate level and its volatility across countries. *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 29(16), 2, 2009.